

Přístupy k vedení třídnických hodin

Mgr. Martina Kekulová

náměty

inspirace

postřehy

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Úvod

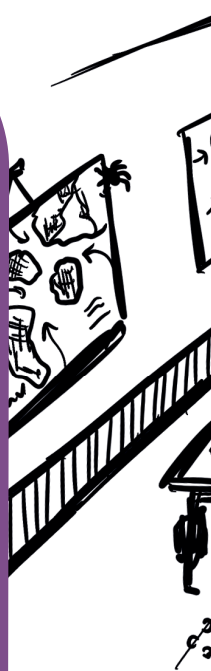
Aktivita s názvem „Přístupy k vedení třídnických hodin“ probíhala ve školních letech 2018/2019 a 2019/2020 v rámci projektů MAP Karlovarsko II a MAP ORP Sokolov a ORP Kraslice II.

Během školního roku se v rámci každého z projektů MAP setkávala jednou měsíčně skupinka pedagogů z různých škol. Cílem bylo proškolení během prakticky vedených workshopů po jednom učiteli ze zapojených škol v metodice vedení třídnických hodin. Během školního roku byla účastníkům poskytována také metodická podpora a konzultace ze strany lektorky. Učitelé pak následně mohou předat zkušenosti svým kolegům na školách a sami získané poznatky prakticky využívat v práci se svým třídním kolektivem. Setkání nebyla vedena teoreticky, ale pedagogové přihlíželi přímo práci lektorky se třídou, mohli tedy dát lektorce rovnou zpětnou vazbu.

Po ukázkové třídnické hodině následovalo sdílení poznatků a diskuze například o možnostech řešení konkrétních problémových situací v rámci třídního kolektivu ze své praxe.

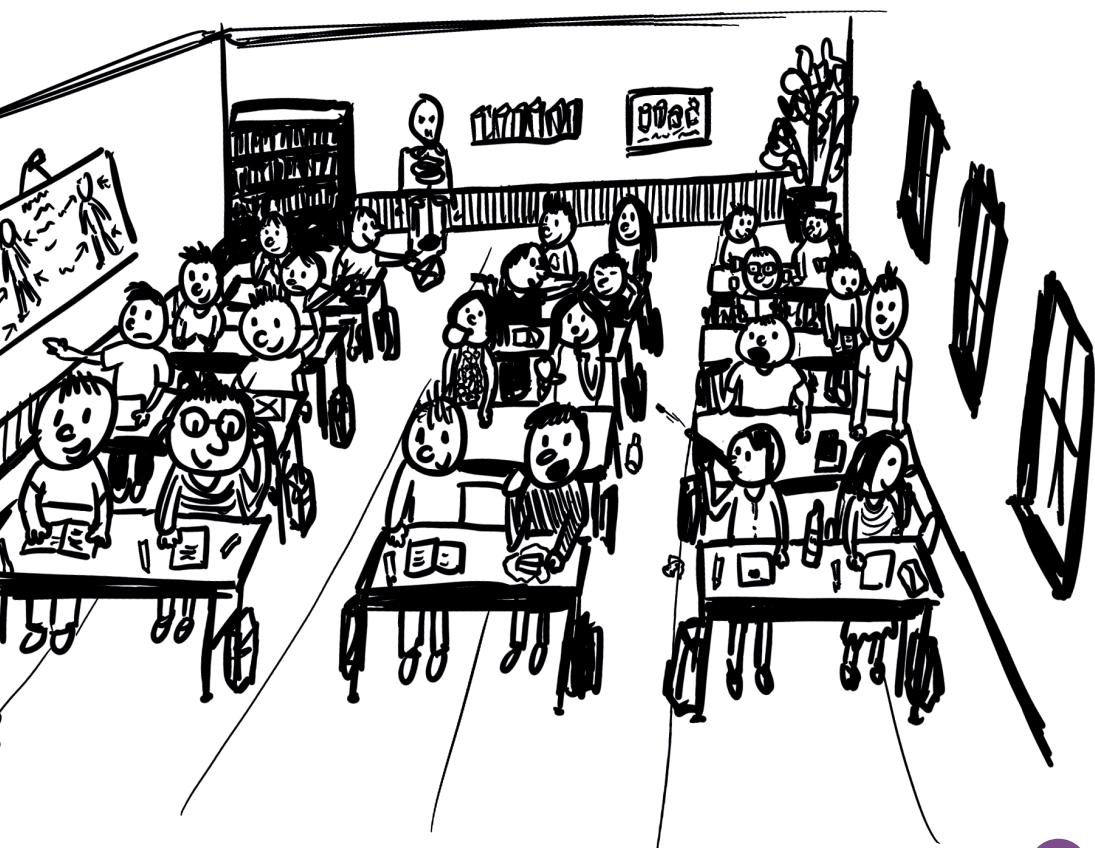
Témata setkání na sebe chronologicky navazovala. Účastníci zjistili, jak s třídním kolektivem začít nový školní rok, co se děje v průběhu roku a jak školní rok ukončit. Učitel tak najde inspiraci, jak se třídu věnovat. Tato brožurka s postřehy je členěna **do kapitol**, které představují průvodce k třídnickým hodinám po celý

1. Struktura třídnického setkání
2. Rituály a symboly.
3. Nastartování práce se třídou.
4. Práce se vztahy a bezpečím ve třídě... jak načíst, čeho si všimat, jak tvořit, co podpořit.
5. Rozvoj a podpora komunikačních dovedností ve třídě.
6. Spolupráce – podpora klíčové kompetence kooperace, komunikace a tvůrčího přístupu ve skupině.
7. Balíme kufry – podpora pozitivních vztahů v třídním kolektivu.

školní rok. Klima ve třídě je nesmírně důležitým faktorem ovlivňujícím práci ve všech předmětech, kvalitně vedené třídnické hodiny umožní diagnostikovat vztahy v třídním kolektivu, rozvíjet komunikační dovednosti uvnitř třídního kolektivu, řešit problémové situace a předcházet jejich vzniku. Kvalitní třídnické hodiny vlastně pomáhají v práci všem učitelům i žákům samotným. Praxe ukázala, že pro lepší uplatnění získaných poznatků by byl vhodný konkrétní soupis metod, postřehů a nápadů k tématu třídnických hodin.

Tuto „kuchařku“ či „postřehovník“ sepsala lektorka Mgr. Martina Kekulová. Věříme, že následující postřehy a náměty najdou odezvu u učitelů a přispějí k podpoře práce s třídním kolektivem.

1 Struktura třídnického setkání

*V první kapitole se
budeme věnovat struktuře
třídnického setkání, tedy jak
začít, jak si setkání připravit
a jak ho poskládat, aby mělo smysl.*

Formulování hesla

Ke každému třídnickému setkání je velmi výhodné vytvořit heslo, moto, které by mělo definovat to, k čemu směřujeme, proč se scházíme, co chceme vyřešit. Heslo nakonec využijeme k závěrečnému reflektování (jak bylo heslo naplněno, s čím dnes odcházíme, co tu pro nás zaznělo důležitého). Např. *„Takto to v naší třídě funguje.“* – směřujeme děti k tomu, že společně vytvoříme jakousi „dohodu třídy“, zásady fungování našeho kolektivu. Jedno heslo může provázet klidně i několik setkání podle potřeby.

Další příklady: *„Spolupráce má pro mě výhody, či nevýhody?“*, *„Nejlépe se mi komunikuje, když...“*, *„Jsem, jaká/jaký jsem.“*

Takovouto úvodní formulaci tématu a smyslu setkání třída ocení. Můžete použít jakékoliv heslo, citát, myšlenku, větu, okřídlené rčení, jedno slovo, popěvek, přání, známou repliku z filmu... fantazii se meze nekladou.

Často jistě slyšíte ve třídách: *„...a k čemu mi to jako bude...proč je to důležité?“* Právě v této chvíli je heslo / definovaný smysl na místě. Hlavní myšlenka se ukotví, třída se uklidní, popř. mohou žáci okomentovat heslo svými postřehy, často se tak heslo i vylepší. Už jen samotný proces formulování hesla může být náplní celého setkání, zejména u starších žáků. Pokud si na proces společného formulování hesla / smyslu zvyknou, nepotřebujete žádné další aktivity, stačí tzv. *„nahodit udičku“* – společná práce s heslem celé třídnické setkání nastartuje a ono pak poběží samo.

Časové rozvržení

Časové rozvržení třídnického setkání stanovujeme dle aktuálních potřeb, nejčastěji 45 minut, lépe 90 minut, na výjezdu nebo akci mimo výuku i déle, v bloku s přestávkou.

Struktura samotného třídnického setkání:

1. **Heslo setkání** – je vhodné jej napsat na tabuli, funguje jako motivace, vysvětlení, proč k setkání vůbec dochází.
2. **Úvod** – zařadíme tzv. osobní dohodu, ta slouží k vyjasnění pravidel fungování třídnické hodiny (osobní pravidla máme každý svá, každý pedagog jiná, je výhodné, když je vždy na začátku setkání připomeneme). Děti se pak cítí jistější, mají jasnou představu, jak budeme společně fungovat a komunikovat.
3. **Ladění** – je důležité být naladěni na stejnou frekvenci. Můžeme využít drobných aktivit, emočních karet „*Moře emocí*“ nebo jen škálování :-), :-), teploměr nálady¹.
4. **Tematická aktivita** – smyslem je zaktivizovat zúčastněné a navést je k výše zmíněnému tématu / heslu. Aktivita má své fáze: vysvětlení – zadání, samostatná práce, vytěžení – reflektování, kladení otázek, např. co jste objevili, co pro vás bylo zajímavé, co jste si vyzkoušeli? Tato fáze je vhodná pro kolektivy, které jsou už na sebe zvyklé, žáci se navzájem znají a umějí spolu komunikovat. U začínajících kolektivů nemusí být tato aktivita zařazena vůbec – stačí třídě heslo předestřít a diskuze se sama rozvine.
5. **Závěrečná reflexe celého setkání** – existují různé způsoby reflektování. Důležité upozornění: tato poslední závěrečná část musí proběhnout vždy, i za cenu toho, že zkrátím tematickou aktivitu.

1/ Jednotlivé pojmy byly vysvětleny při setkávání v rámci aktivity „Přístupy k vedení třídnických hodin“ (projekt MAP Karlovarsko II, MAP ORP Sokolov a ORP Kraslice).

1. kapitola

A) Reflektování rychlé – tzv. škálování (v různých formách), např. *ruka nahoře před čelem* – jsem v klidu, rozumím tomu, odcházím v pohodě, *ruka před obličejem* – normální, ano, asi v pohodě, ale možná únava nebo tomu úplně nerozumím, ale v klidu, budu přemýšlet, *ruka dole* – nejsem v pohodě, bylo to dlouhé, bylo to náročné, mám hlad, chci o tom ještě s třídním učitelem mluvit, nepohoda...

Škálování si můžete nastavit s dětmi dle svých potřeb, důležité je, abyste všichni rozuměli tomu, co jaká pozice ruky znamená.

B) Delší reflexe – tzv. reflexe v kruhu; předává se slovo a pokládají se otázky tohoto typu: S čím odcházíš, s jakou myšlenkou? Co pro tebe bylo důležité? Co ses dozvěděl / a? O čem budeš přemýšlet? Co bys rád/a přišť? apod.

Důležitým pravidlem je – nikoho k reflexi nenutit. Jedná se totiž o náročnější formu reflexe, než je škálování. Zpočátku se mohou děti ostýchat hovořit před ostatními (v tom případě je možné také získat zpětnou vazbu individuálním rozhovorem mimo kruh).

„Když vejdu do třídy,
okamžitě otevírám okno
(vždy, v jakékoliv roční
době). Na konci přejedu
všechny očima, utiším
je a při odchodu okno
zavřu.“

„Když vejdu do
třídy, rozsvítím
(vždy, v jakékoliv
roční době). Na
konci přejedu všechny
očima, utiším je a při
odchodu zhasnu.“

2 Rituály a symboly

V této kapitole se zaměříme na to, jak nám rituály a symboly mohou pomoci v práci s třídním kolektivem.

Rituál

Slovo rituál chápeme jako obřad nebo ceremonii. Je to způsob chování založený na tradičních, osvědčených, prověřených pravidlech, normách. Rituály mohou být náboženské, společenské, individuální, čarodějné, firemní. Mohou být jednoduché, ale i velmi složité.

Rituál je také velmi důležitý pedagogický nástroj. Pokud si své rituály najdete, ukotvíte si je a pravidelně je používáte, můžete v práci s dětmi předejít mnohým nedorozuměním a zároveň objevit spoustu nového.

Mezi klíčové okamžiky spojené s rituály řadíme obecně začátek a konec. Ať je to začátek či konec dne, ve škole především začátek a konec vyučovací hodiny, nebo začátek školního roku (vítání – nastartování, dohody) a konec školního roku (loučení, reflektování – balení pomyslného kufru).

Je zřejmé, že začátky vyučovací hodiny většinou zvládáme lépe než konce. A přitom právě konec setkání / akce je velmi důležitý. Pokud nedojde k uzavření setkání, hůře se příště začíná. Předkládáme některé rituály používané zkušenými učiteli (jsou různé, od klasických rituálů až po velmi zajímavé).

„Když vejdu do třídy, nechám žáky stoupnout si v lavici a očima si je rovnám, je ticho, pak pozdravím a sdělím, co se bude dít. Na konci hodiny je utiším, rozloučím se slovy: máte přestávku.“

Za klasický považujeme začátek, kdy je každý na svém místě, všichni stojí, učitel očima projíždí žáky, do ticha pozdraví a sdělí, co se bude dít. Je možné s dětmi (žáky) vytvořit kruh. Tento začátek je vhodný při úplně prvním setkání, pokud se třída a učitel neznají. Pokud se ale již navzájem znají, žáci jsou obeznámeni a kruh utvoří sami. Následně je důležitý oční kontakt, utišení, pozdrav. Nesmí chybět formulování osobních pravidel a nastínění toho, co se bude dít. Na závěr opět sezení v kruhu, ztišení, oční kontakt a sdělení „*máte přestávku*“. Poté třída uklízí kruh.

Práci s rituály můžeme dále prohloubit a se třídou o nich hovořit. Vysvětlíme si příklady ze života (např. štedrovečerní večere jako rituál). Rituálů zažíváme ve svém životě mnoho a jsou pestré, zajímavé. Sami žáci pak uvádějí, že rituály zažívají i se svými kamarády, ve sportu (pozdrav, pokřik) nebo při rodinných setkáních. Mnohé třídy si vytvoří svůj vlastní rituál, který je spojuje. Je přínosem, pokud je rituál výsledkem společné komunikace, všemi přijatý a všem vyhovující.

Symboly

Zjednodušeně lze symbol chápat jako znak, který má pro ty, kdo jej přijímají, specifický význam vycházející z významu základního. Symbolem se může stát pojem, gesto, děj, barva, zvuk (např. hudební skladba či skandovaný pokřik), geometrický tvar, zobrazení určité osoby (případně osoba sama) apod. (Mareš, 2006)¹.

Pojem symbol pochází z řeckého symbolo (spojovat, sdružovat) a označuje slova, obrazy nebo předměty, které kromě vlastního konkrétního významu vyjadřují další informace a souvislosti, postoje a někdy i celou ideologii. Symboly mohou mít pro jedince i kolektivy vysokou emoční hodnotu, dokážou sjednocovat i polarizovat, burcovat i usmiřovat (srov. Nerudová, 1989)².

- 1/ MAREŠ, Miroslav: Symboly používané extremisty na území ČR v současnosti: manuál pro Policii ČR. 1. vyd. Praha: Ministerstvo vnitra ČR, odbor bezpečnostní politiky, 2006. 80 s., příloha 4 s.
- 2/ Srovnej SMOLÍK, Josef: Subkultury mládeže: uvedení do problematiky. Vyd. 1. Praha: Grada, 2010. ISBN 978-80-247-2907-7. Strana: 28.

Důležité je uvědomit si, že právě v symbolu je větší síla než v realitě samotné. Symboly dávají věcem smysl a cenu. (T. Sedláček, 2018)³.

Při práci se třídou doporučujeme se na symboly zaměřit. Školní třída je skupina, která je uměle vytvořená, bez nějakého konkrétního cíle. Pokud se společně symbolům věnujeme, něco společně vytváříme, získáme společný cíl, směřujeme k něčemu, co nám dává smysl, má cenu a hodnotu. Velmi účinné je zapojení symbolů do práce s náročnými, rozhádanými, vzdorujícími třídními kolektivy. Příklad z praxe: 8. třída se sklonem k velké nepořádnosti, žáci přijali nepořádek (negaci) za svou normu, sami sebe pojímali jako třídu s pověstí „bordelářů a svinčíku“. Při práci se symboly se jednoznačně shodli na tom, že je to to jediné, co je spojuje. Pod vedením třídního učitele a v rámci systematické práce se třídou se ovšem „svinčík a bordelářství“ povedlo přeměnit v opačný cíl (společný záměr) – „*chceme mít upravenou a vymazlenou třídu*“. Jednalo se pochopitelně o proces trvající několik třídnických setkání. Žáci ale společně s učitelem dokázali změnit energii, nekázeň se zmírnila, našli společné téma = cíl.

PŘÍKLAD KONKRÉTNÍ AKTIVITY:

U tvorby symbolů a rituálů doporučujeme zařadit práci ve skupinách, dvojicích. Zadáání může znít: vymodelujte, nakreslete, co charakterizuje vaši třídu, nebo sestavte sousoší na téma „naše třída“ (podpůrné otázky: jak vypadají přestávky, váš nejzajímavější třídní zážitek, jak prožívají přestávku kluci, jak prožívají přestávku holky?) Společně poté své výtvary konzultujte, nahlížejte si pod ruce, diskutujte o nich, hledejte, co je společné, co rozdílné, co zajímavé. Žáci pak většinou navedou pedagoga sami. Důležité je dát dětem čas, nechat je tvořit, nebránit se zdánlivě negativním věcem, i z nich mohou vzejít zajímavé podněty.

3/ SEDLÁČEK, Tomáš: Druhá derivace touhy. Člověk duše-vnější. Úvahy nad (ne)končícími otázkami. Vyd. nakladatelství 65. pole, 2018. ISBN 978-80-88268-12-3

3 Nastartování práce se třídou

*Heslo:
„Takto to v mé třídě funguje.“*

Tato kapitola se zaměří na úplný počátek práce s třídním kolektivem, tedy na okamžik, kdy je nutné nastavit si a vyjasnit celkové fungování skupiny.

Můžeme si pomoci rozfázováním práce ve skupině, jak jej představuje Helena Vrbková v časopise *Prevence*¹. V této kapitole se budeme věnovat **fázi první**.

V této fázi doporučujeme začít laděním skupiny a vyjasněním pravidel fungování, zavedme si pojem **DOHODA**, takto budeme domluvená pravidla fungování nazývat v dalším textu. K úspěšnému nastartování práce se třídou je vhodné

1. Fáze: První kontakt a orientace, příchod

Znaky skupinové dynamiky:

- nejistota jednotlivých členů skupiny
- zdrženlivost
- zachování odstupů a ochrany
- žádné pevné svazky
- „zaškatulkování“ ostatních účastníků
- hledání platných norem
- projevy navykklých způsobů chování
- testování vedoucího
- nepatrné přejímání vedoucího

Cíle intervencí²:

- vyjasnění očekávání
- odbourání obav
- umožnění pozitivních zkušeností
- vzájemné poznávání

Podpora, kterou může procesu poskytnout vedoucí skupiny:

- dobré naplánování programu
- musí být patrná jasná struktura
- seznamovací hry
- cvičení ve dvojicích
- vyjasnění potřeb
- opatrné navazování spojení mezi účastníky
- identifikační vzorce (erb, hymna, pokřik, vlajka, kronika, maskot, trika)
- účastníci musí mít pocit, že jsou bráni vážně
- dohodnutá pravidla hry

1/ Vrbková, Helena: Pravidla práce se třídou, in: časopis *Prevence*, říjen 2007, ročník 4, číslo 8, s. 10 – 11.

2/ Intervencemi zde rozumíme, co je cílem činnosti pedagoga v této fázi třídnických hodin.

využít začátku školního roku nebo situace, kdy se třídní učitel se třídou setkává poprvé. Mějme však na paměti, že nelze vše stihnout za jedno setkání, vhodné je si práci na **DOHODĚ** rozplánovat do několika setkání a se třídou vše v klidu vykomunikovat.

Zkušený pedagog nasbírá časem mnoho postřehů k tématu pravidel **DOHODY**. Pracovně můžeme pravidla rozdělit na dvě skupiny:

A) Osobní pravidla učitele – každý učitel s nimi vstupuje do skupin (tříd) vždy, jsou většinou stručná a vyučující jimi zahajuje každé setkání. Doporučujeme je v písemné formě umístit na viditelném místě. Jedná se o pravidla konkrétního učitele, ať už je třídní učitel nebo bez třídnictví v dané třídě. Z praxe:

- Mluví jeden, slušně a za sebe.
- Hlásím se a počkám.
- Předem domluvené umlčující gesto = ticho.
- Mluví jen o tom, kdo tu je přítomen.
- Ctím soukromí své, třídy a druhých.
- Bez hodnocení, komentáře, ubližování a posměchu.

B) Pravidla třídy – nastaví si je sami žáci pod vedením učitele. Jejich **DOHODA** odráží potřeby kolektivu i jednotlivců a také schopnost vzájemné komunikace. Příklady některých dohod jsou uvedeny na kresbách.

Neměli bychom opomenout nastavit také postup při nedodržování společné **DOHODY**. Všem by mělo být jasné, co nedodržování **DOHODY** znamená, co následuje po jejím porušení, mělo by být jasné definováno, co je žalování a co prosba o pomoc (tzn. vyhledám třídního učitele nebo jiného dospělého a vysvětlím mu problém). Často používané pravidlo je „*tříkrát a dost*“ (tedy poprvé sdělím, co se mi na chování druhého nelíbí, v čem byla **DOHODA** porušena, podruhé na věc upozorním důrazněji, potřetí vyhledám dospělou osobu).

Dospělá osoba, tedy učitel, může dodržet následující postup, který je předem domluvený s rodiči: Vždy je lepší udržet si určitý manévrovací prostor, či

krokování (rozdělení postupu do jednotlivých kroků), než se uchýlíme k zákazům či kázeňským opatřením.

3/ Je vhodné upozornit děti, že každý dospělý má povinnost oznámit orgánům činným v trestním řízení činy za hranicí zákona.

Nabídka konkrétních postřehů k tvorbě pravidel – **DOHODY**:

1. *Mobil je mimo skupinu (třídu, jidelnu...)*
2. *Oslovujeme se tak, jak je nám příjemné, nejlépe křestním jménem.*
3. *Mluví jeden, slušně a za sebe.*
4. *Když něco chce, zvednu ruku a počkám.*
5. *To, co si řekneme, zůstane mezi námi (i mimo Facebook a jiné sociální sítě).*
6. *Ctím soukromí své třídy a druhých.*
7. *Mám právo na svůj názor, ať je jakýkoliv.*
8. *Mám právo být vyslechnut.*
9. *Bez hodnocení, komentáře a posměchu.*
10. *Mám právo STOP - určím si hranice toho, co řeknu a komu.*
11. *Mám právo požádat o soukromý rozhovor s pedagogy nebo lektory.*
12. *Vše řešíme ve skupině.*
13. *Pravidlo „umlčující gesto“ TÍCHO, „diskusní heslo“ K VĚCI.*
14. *Chod' včas!*
15. *Osobní potřeby řeším pokud možno během přestávky.*
16. *Mluvíme k druhému, přímo do očí.*
17. *Oznamovací povinnost osob starších 18 let v ČR³.*
18. *Mluvíme jen o tom, kdo tu je.*
19. *Společná akce proběhne bez alkoholu, tabákových výrobků a dalších návykových látek, popř. energetických nápojů.*

1. krok: Rozhovor s třídní učitelkou.
2. krok: Odebrání výsady (např. nejedeš na exkurzi, nebudeš školu reprezentovat na fotbalovém turnaji, nejedeš na výlet atd.)
3. krok: Rozhovor třídního učitele s rodiči.
4. krok: Kázeňská opatření.

V souvislosti s probíraným tématem odkazují k předchozí kapitole a doporučují věnovat se i rituálům a práci se symboly.

PŘÍKLADY MOŽNÝCH AKTIVIT:⁴

Moje vizitka

Můj Erb

Galerie

Práce s emočními kartami (Moře emocí, Život je život... :) :(:

Místo si vymění... nebo Krok vpřed ten, kdo...

Sedím, myslím, jdu se seznámit

Místo po mé pravici

4/ Jednotlivé pojmy byly vysvětleny při setkávání v rámci aktivity „Přístupy k vedení třídnických hodin“ (projekt MAP Karlovarsko II, MAP ORP Sokolov a ORP Kraslice).

4 Práce se vztahy a bezpečím ve třídě... jak jim rozumět, čeho si všímat, jak je tvořit a podpořit

*Heslo:
„Ve třídě mám
své místo
a svou roli.“*

V této kapitole si ukážeme příklady možných rolí jednotlivce v třídním kolektivu, na co se má třídní učitel zaměřit a jaké nástroje může používat. Zaměříme se na **druhou fázi** práce se skupinou dle Heleny Vrbkové¹.

V této fázi se věnujeme sledování vztahů, rolí ve skupině (třídě) a tzv. dynamice (tzn. jak se vztahy proměňují, vyvíjejí). Rolemi,

- 1/ Vrbková, Helena: Pravidla práce se třídou, in: časopis Prevence, říjen 2007, ročník 4, číslo 8, s. 10 – 11.
- 2/ Kvašení – vývoj vztahů ve skupině
- 3/ Intervencemi zde rozumíme, co je cílem činnosti pedagoga v této fázi třídnických hodin.
- 4/ Učební kolečko – typ skupinové práce, při níž složení skupin není stabilní, ale mění se

*2. Fáze:
Boj o moc
a kontrola, kvašení²*

Znaky skupinové dynamiky:

- členové se stávají osobnějším
- vliv jednotlivce na dění
- tahanice o témata a věcné obsahy
- snahy o nalezení vlastní pozice
- kritika ostatních účastníků
- boje o status, manévrování k jeho uhájení
- diskuze o chování vedoucího
- vytváření podskupin
- velké nebezpečí odchodu jednotlivců

Cíle intervencí³:

- připustit soupeření o obsazení pozic
- vymezit rámec např. třídnických hodin, třídy
- vypracovat pravidla vzájemného kontaktu
- vyjasnit vlastní pozice vedoucího

Podpora, kterou může procesus poskytnout vedoucí skupiny:

- hry založené na silných stránkách jednotlivce
- soutěživé hry (řízené uvolnění agresivity)
- hry vyžadující šikovnost
- učební „kolečko“⁴
- cvičení zaměřené na komunikaci

OPOZIČNÍK

pozicemi ve skupinách se zabývá
mnoho odborníků, např.

Helena Vrbková cituje

J. Svobodu a zmiňuje

i vysvětluje následující
role, pozice⁵:

TŘÍDNÍ
„ČERNÝ MRAK“

TŘÍDNÍ
SPRT

SLUŇÍČKO
TŘÍDY

TŘÍDNÍ
LAZAR

„ČERNÝ
PETR“

Příklady dalších možných rolí ve skupině:

Ve třídách se dá sledovat samozřejmě i vývoj (tzv. dynamika skupiny, atmosféra ve skupině; klademe si otázky – co ovlivňuje bezpečí ve třídě? Jak to souvisí s učením a emocemi?) Zdůrazníme zde rozdíly mezi I. stupněm – děti si sytí potřeby, požadují většinou pozornost dospělého a II. stupněm – děti se sledují navzájem, vnímají, hodnotí, reflektují mužské a ženské role u dospělých, ale i mezi sebou, zaujímají obranné pozice, nepoměr vyžívání (děvčata versus chlapci) atd.

SKUPINOVÁ
DRBNA

VŮDCE

OBLÍBENÁ
HVĚZDA

VESELÝ
KOMIK

TERČ
PRO OSTATNÍ

SKUPINOVÁ
VRBA

Šedá
Eminence

ROZUMNÝ
TYP

ŠEDÁ
MYS

ROZPUSTILÝ
TYP

SVĚRÁZ

Na co se může pedagog při analýze vztahů ve skupině zaměřit:

- **Míra hluku** (co způsobuje hluk ve třídě – hádka, konflikt nebo se jedná o pracovní hluk, či hluk spojený s nekázní) a ticha (ticho je pracovní, přemýšlivé, bojácné, odpočinkové), vnímání energie kolektivu (aktivita, pasivita, chuť pracovat, chuť zlobit).
- **Emoce, potřeby** – v jaké vývojové fázi se skupina (třída) nachází – k pochopení potřeb a emocí ve třídě opět doporučujeme článek Heleny Vrbkové⁶.
- **Obranné mechanismy**, mezi ně můžeme zařadit – humor, popření, útěk, vzdor, uzavření se; je potřeba sledovat způsoby

SAMOTÁŘ

5/ 6/ Vrbková, Helena: Pravidla práce se třídou, in: časopis Prevence, říjen 2007, ročník 4, číslo 8, s. 10 – 11.

komunikace mezi jednotlivci (např. jak se ve třídě žáci oslovují, jak jsou schopni si mezi sebou něco předat – sešit, papír...), projevuje-li se v jejich chování agrese apod.

- **Autenticita** – do jaké míry můžu být sám sebou, masky, přetvářky, schovávání se, může si někdo z kolektivu dovolit udělat chybu, aniž by se mu smáli, může si dospělý dovolit udělat chybu, aniž by byl terčem nějakých nevhodných poznámek apod.

Vše výše zmíněné souvisí s mírou bezpečí v třídním kolektivu.

Pedagogické nástroje, které lze ke „čtení třídního kolektivu“ používat:

Nástroje, o kterých zde pojednáváme, jsou tzv. nestandardizované diagnostické nástroje^{7/}. Bývají považovány za výhodnější, především k jejich použití není třeba souhlasu zákonných zástupců, lze je používat kdykoliv během výuky, ale i o přestávkách, na dalších akcích s dětmi a žáky.

NESTANDARDIZOVANÉ NÁSTROJE

VÝHODY (+)

- TEĎ A TADY
- MŮŽU JÁ SÁM/A
- VŽDY (ČAS, PROSTOR, FINANCE)
- VIDÍM SOUVISLOSTI
- BEZ SOUHLASU ZZ (NEOHROŽUJÍCÍ)
- JEDNODUCHOST, DOSTUPNOST
- MŮŽU SVŮJ POZOROVACÍ ARCH
- KONZULTACE, SPOLUPRÁCE S KOLEGY

NEVÝHODY, ŮSKALÍ (-)

- ZAČÁTEČNÍK
- NEJISTOTA
- NEVÍM

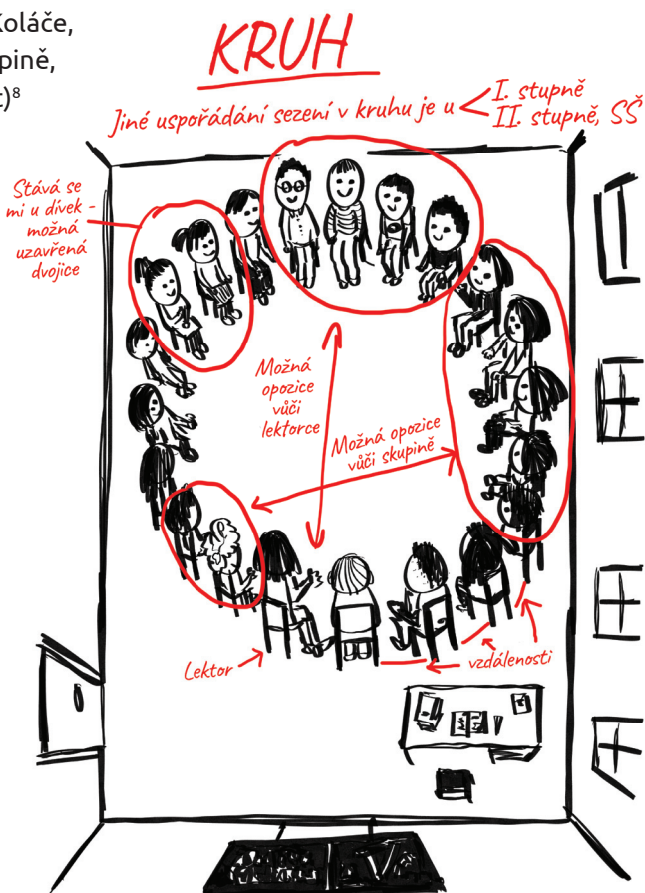
CO POUŽÍT
JAK NA TO
CO S TÍM
KDY
CO POZOROVAT

^{7/} Standardizované diagnostické nástroje jsou odborníky sestavené a přesně definované; používá je výhradně proškolený pedagogický pracovník, každý uživatel s nimi pracuje stejným způsobem, např. plošné testování; jedná se o metody používané ve školních poradenských pracovištích. Oproti tomu nestandardizované nástroje jsou uzpůsobeny konkrétním podmínkám dané třídy, variuje si je sám pedagog.

Formy nestandardizovaných metod:

- A) Pozorování, tvorba skupin, kruh, otevřená komunikace, anketky, rozhovor
- B) Pohybové aktivity: Galerie, Sáčky, Tvorba sochy, Předávání tyčky, práce s modelínou, Dotkni se toho, kdo..., Místo po mé pravici je volné..., Sedím myslím..., Místa si vymění ti, kteří... Krok vpřed udělá ten, kdo...
- Ladící techniky - barvy, symboly, :), :(, škálování, emoční, motivační karty
- C) Techniky tužka – papír (Moje nebe, Koláče, Pozice ve skupině, Burza hodnot)⁸

V procesu porozumění třídnímu kolektivu má nezpochybnitelnou úlohu obyčejné pozorování – používáme oči, uši... pedagog vidí, sleduje, naslouchá, poslouchá. Klíčovou metodou potom je práce v kruhu. Už jen při samotném tvoření kruhu je dobré žáky sledovat a nezapojoovat se.

8/ Jednotlivé pojmy byly vysvětleny při setkávání v rámci aktivity „Přístupy k vedení třídnických hodin“ (projekt MAP Karlovarsko II, MAP ORP Sokolov a ORP Kraslice)

5 Rozvoj a podpora komunikačních dovedností ve třídě

*Heslo:
„Nejlépe se mi
komunikuje, když ...“*

V této kapitole si ukážeme, jak úspěšně rozvíjet a podporovat komunikační dovednosti ve třídě. Pojednáme o otevřené komunikaci a uvedeme si seznam příkladů aktivit, které lze využít k rozvoji komunikace. Jako v přechozích kapitolách, i zde si pomůžeme **další z fází** práce se skupinou podle Heleny Vrbkové¹.

Za podstatné považujeme zavést u dětí zdravou, otevřenou komunikaci, kterou lze podpořit různými aktivitami, především pak svým vlastním příkladem. Co je vlastně otevřená komunikace? Příkladáme několik osobních postřehů:

- 1/ Vrbková, Helena: Pravidla práce se třídou, in: časopis Prevence, říjen 2007, ročník 4, číslo 8, s. 10 – 11.
- 2/ Intervencemi zde rozumíme, co je cílem činnosti pedagoga v této fázi třídnických hodin.
- 3/ Pedagog přenáší část odpovědnosti na třídu, ta má ideálně být sama za sebe v určitých ohledech zodpovědná.

3. Fáze: *Důvěrnost a intimita, vyjasnění*

Znaky skupinové dynamiky:

- *ustupuje přehnaně konkurenční chování*
- *otevřená komunikace*
- *spolupráce se zintenzivňuje*
- *výměna nápadů, názorů*
- *ujasnění potřeb*
- *akceptování druhých*
- *rozvoj systému vztahů*
- *pomalů se vytvářející pocit sounáležitosti*
- *budování mezilidských vztahů*

Cíle intervencí²:

- *volný rozvoj jednotlivce a skupiny*
- *přenášení odpovědnosti³*
- *podporovat komunikaci a kooperaci*
- *přicházet s vlastními myšlenkami a schopnostmi*

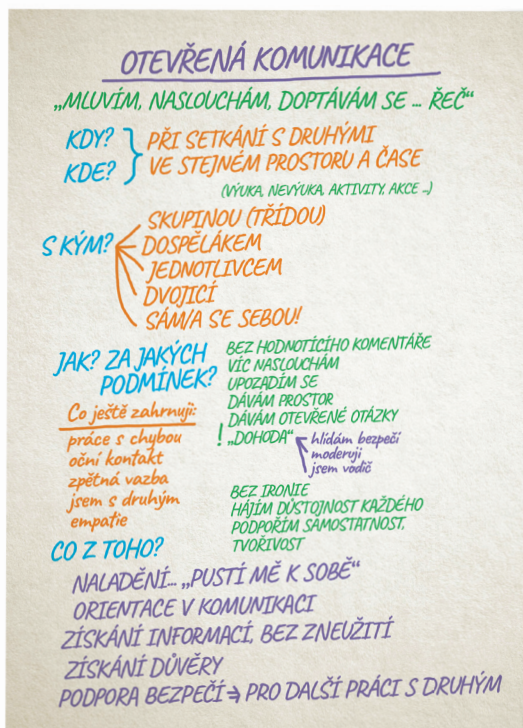
Podpora, kterou může procesu poskytnout vedoucí skupiny:

- *nepřijímat žádné nové členy (ve školním prostředí toto pravidlo nelze dodržet)*
- *stále větší oproštění od vlastních představ*
- *podněcovat členy k důslednějšímu plánování*
- *hraní rolí*
- *cvičení kooperace*

Třídnická setkání by měla být na otevřené komunikaci založena. Jedná se o komunikaci jak verbální (řeč, slovo, melodie hlasu, intonace), tak neverbální (oční kontakt, gesta, mimika, řeč těla). Dětem zpočátku více vyhovuje neverbální komunikace. Doporučujeme tedy na začátku setkávání využívat aktivity postavené právě na neverbální komunikaci. Ať už jsou to různá škálování, symboly, obrázky, emoční, motivační karty nebo aktivity pohybové. I při závěrečných reflexích (obzvláště když jde o sezení v kruhu) je otevřená komunikace nepostradatelná. I zde ovšem pozor na komunikační zvláštnosti dětí. Velmi náročné jsou v tomto ohledu tzv. „mlčící děti“, uzavřené skupiny či dvojice. U těch je dobré se více zaměřit na pozorování, oční kontakt a zmíněné neverbální projevy. Do komunikace samozřejmě nemůžeme nikoho nutit, každý má právo „stop“, „bez komentáře“, snažíme se spíš najít jinou vhodnou cestu, jak komunikaci navázat, třeba přes symboly, obrázky, škálování. Poté můžeme nabídnout kontakt mimo skupinu.

Při aktivitách zaměřených na trénování komunikace je důležité, že si děti samy mohou vyzkoušet různé způsoby a najít pro sebe aktuálně ten nejvýhodnější způsob komunikace. Časté při těchto aktivitách bývá, že děti prožijí jakési pochopení či prozření („...ahaaa, on je samotář, raději je sám, ale když už se chce s námi bavit, tak je výborný v předvedení – neverbální komunikaci“, nebo naopak: „Já zase neumím předvádět, ale umím to říct...“)

Dalším důležitým pravidlem při otevřené komunikaci je, že učitel, lektor, průvodce by se měl upozadit, nechat komunikovat spíš děti, žáky samotné. Pedagog je moderátor a aktivní pozorovatel DOHODY (viz kapitola Nastartování práce se třídou).

V projektech místních akčních plánů při setkávání bylo v rámci tématu „Přístupy k vedení třídnických hodin“ využíváno množství aktivit podporujících verbální a neverbální komunikaci. Zúčastnění kolegové tak měli možnost vidět samotné žáky v akci, při vzájemné komunikaci. Děti si tzv. v přímém přenosu ujasňovaly, v čem jim jaký styl komunikace vyhovuje, v čem vynikají.

PŘÍKLADY MOŽNÝCH AKTIVIT:

Tvoření soch a sousoší – práce ve skupinách a dvojicích, komunikace ve dvojicích

Burza hodnot – verbální komunikace

Autogramiáda – verbální komunikace

Padající tyčka (násada od koštěte) – můžeme střídát způsoby komunikace

Nálepkování – neverbální komunikace

ZOO – dělení do dvojic, neverbální komunikace, vhodnější pro 1. stupeň

Lék na AIDS – verbální komunikace, dramatizace, vhodnější pro 2. stupeň

Strom, dům, zvíře – komunikace ve dvojicích – neverbální aktivita⁴

Ukázka reflexe: „nejlépe se mi komunikuje, když...“ Žáci sdělují, která aktivita jim osobně nejvíc vyhovovala a který styl komunikace je jim nejbližší... verbální, neverbální, co bylo těžké, co snadné, raději hovořím, nebo naslouchám, co je lehčí, co je těžší a proč...

Různé aktivity lze využít v práci s různými tématy. Jde o to, jaký si učitel stanoví cíl při práci se třídou, jaké heslo zvolí a k čemu směřuje. Je vhodné si předem stanovit, s čím mají děti, žáci, z třídnického setkání odejít (s postřehem, s přemýšlením, s ničím, s informací, náladou, únavou, povzbuzením...)

4/ Jednotlivé pojmy byly vysvětleny při setkávání v rámci aktivity „Přístupy k vedení třídnických hodin“ (projekt MAP Karlovarsko II, MAP ORP Sokolov a ORP Kraslice).

6 Spolupráce - podpora klíčové kompetence kooperace, komunikace a tvůrčí přístup ve skupině

Heslo:

„Spolupráce má pro mě tyto výhody a tyto nevýhody, protože ...“

4. Fáze: *Diferenciace, jednání*

Znaky skupinové dynamiky:

- skupina je plně praceschopná
- silná soudržnost skupiny
- identifikace jednotlivce se skupinou
- zvýšená ochota jednotlivce dávat
- opravdový pocit sounáležitosti
- jsou akceptovány odlišnosti osob
- úkol skupiny je na prvním místě
- skupina se řídí převážně sama

Cíle interakcí:

- vědomé zacházení se silnými a slabými stránkami
- otevřenost skupinových procesů
- umožnit nové i emocionální zkušenosti
- umožnit kontakty s jinými skupinami

Podpora, kterou může procesu poskytnout vedoucí skupiny:

- přenést vedení ve značném rozsahu na skupinu
- dávat skupině a jednotlivcům zpětnou vazbu
- cvičení skupinové dynamiky hlubšího rozsahu
- simulační hry
- organizovat společné akce

Pro začátek je důležité uvědomit si, že různí lidé fungují ve skupině různě a také ke spolupráci mají různé přístupy. Někdo raději pracuje sám, někdo potřebuje spolupracovat s dalšími. Je dobré vědět, jak je každý z členů skupiny v tomto ohledu naladěný. Každý jednatel by měl sám o sobě vědět, jak to se spoluprací má. V rámci skupiny tak můžeme odlišnosti jednotlivců využít a pracovat se silnými stránkami členů skupiny. I zde využijeme **další fázi** práce se skupinou dle Heleny Vrbkové¹.

1/ Vrbková, Helena: Pravidla práce se třídou, in: časopis Prevence, říjen 2007, ročník 4, číslo 8, s. 10 – 11.

Pokud se zabýváme otázkou spolupráce ve skupině, dříve nebo později se dostaneme k pojmu soutěž. (Kolegyně Mgr. Michaela Veselá hovoří v této souvislosti o školním období, kdy je vhodné vyvarovat se soutěživosti ve školním prostředí). Při práci se třídou je výhodnější soustředit se na podporu spolupráce – tedy na tzv. kooperativní pedagogiku.

Také při sestavování nového kolektivu a při následné práci s ním (např. 6. ročník ZŠ, 1. ročník SŠ atd.) je vhodné se vyvarovat soutěživosti (např. na výjezdech, adaptačních pobytech apod.) Díky soutěživosti se skupina sice dostává do výkonu, ale může se odklonit od kooperace jiným směrem. Ten pak může narušit vztahy mezi dětmi, žáky. Se soutěživostí proto opatrně. K tématu soutěžení a výkonu existuje opět velké množství technik, aktivit a her. Při hrách na podporu klíčové kompetence kooperace ve skupině ovšem pozor na různá sdělení typu „*vítězí skupina...*“ Jedná-li se o hru na podporu spolupráce, nesmí být nikdy cílem vítězství. Při závěrečné reflexi proto preferujeme neutrální prohlášení, např. hotovo má skupina tehdy, když..., nebo klademe otázky, např. jak se spolupracovalo ve skupině, co bys udělal/a jinak, co navrhuješ, v čem to bylo zajímavé, výhodné, jak spolupráce vypadala atd.

Při podpoře spolupráce doporučujeme zařadit aktivity různého zaměření, aby mělo každé dítě možnost v něčem vyniknout (např. někdo je více zaměřený na vědomostní dovednosti, někdo je zdatný v komunikaci, jiný v pozorování, tvořivosti, další ve sportu atd.) Každý je výjimečný v něčem jiném, což je ve výsledku pro skupinu výhodou, lépe se pak rozvíjejí klíčové kompetence kooperace. Každý člen je pro skupinu nějak důležitý, každý může být oceněn a dojít uznání. Skupina (třída) pak může zvládat více různorodých úkolů a víc rozvíjet samostatnost. To je do budoucna výhodné pro třídní učitele, snadno pak předá v různých situacích zodpovědnost na třídu (ať už jde o učební aktivitu, řešení drobných konfliktů, plánování výletu, školní akce apod.)

Závěrečná reflexe setkání na téma spolupráce:

Závěrečná reflexe probíhá formou aktivity „*Diplom pro spolužáka*“. Účastníci vytvářeli pro sebe navzájem diplom – buď ve dvojicích nebo

PŘÍKLADY MOŽNÝCH AKTIVIT:

Aktivity na rotaci po stanovištích:

Přenes bombu

Hydraulická ruka

Minové pole

Tyčka²

Aktivity pro celou třídu (jedná se o diskuzi, kdy je cílem uvědomit si, že různí lidé mohou jednu situaci vnímat různě. Jsou různé úhly pohledu, neexistuje správné či špatné řešení):

Klávesnice

Lék na HIV/AIDS³

Žáky jsme rozdělili do několika skupin, přičemž každá skupina měla možnost spolupracovat a sledovat, v čem se jim dařilo, co byla zajímavé, výjimečné. Naším cílem bylo předejít nárůstu výkonu a soutěživosti. Takto se každá skupina zaměřovala jinou aktivitou a sledovala pouze své. Následovala reflexe a sdělování zážitků, v čem bylo výhodné spolupracovat, jak by to vypadalo, kdyby spolupráce nenastala.

všichni společně na jeden velký papír. Hledali tak, jaké postřehy ze spolupráce jsou důležité pro celou třídu, kdo je v čem výjimečný, na koho se ve spolupráci mohou obrátit (např. někdo je zručný, někdo má sílu, někdo je velký, jiný malý, někdo má organizační schopnosti, další je schopný se naladit na ostatní a přizpůsobit se, někdo je hodně aktivní někdo si v určité situaci i odpočine a nechá se skupinou vést...) Společně dojdou účastníci k závěru, že někdo je na spolupráci více naladěný, jiný může být laděn spíše individuálně.

Proto heslo:

*„Spolupráce
má pro mě tyto
výhody a tyto
nevýhody,
protože ...“*

2/ 3/ Jednotlivé pojmy byly vysvětleny při setkávání v rámci aktivity „Přístupy k vedení třídnických hodin“ (projekt MAP Karlovarsko II, MAP ORP Sokolov a ORP Kraslice).

7 „Balíme kufry“ aneb podpora pozitivních vztahů v třídním kolektivu

*Heslo:
„Umím
naslouchat
sobě i spolužákům, umíme spolu
komunikovat a do dalšího školního
roku si odnášíme ...“*

V poslední kapitole se zaměříme na konec školního roku. Rituál zakončení je obzvláště důležitý pro kolektivy, které se příští školní rok již nesejdou, nebo při přechodu mezi stupni (přechod třídního kolektivu na druhý stupeň základní školy a změna třídního učitele).

Již tradičně se budeme opírat o **rozfázování** práce se skupinou dle Heleny Vrbkové¹.

S koncem školního roku se vzájemné setkávání, poznávání, spolupráce a komunikace završuje. V rámci posledního setkání bychom se měli zaměřit na aktivity podporující vztahy

5. Fáze: Rozdělení a rozpustění. Odchod

Znaky skupinové dynamiky:

- nový neklid ve skupině
- ambivalentní vzájemné vztahy
- vynořování dřívějších zážitků skupiny
- snaha vyhnout se rozchodu
- jednotlivci vyhledávají nové skupiny

Cíle intervencí:

- podporovat mobilitu jednotlivců skupiny
- ukázat možnost transferu (aplikování, přenesení)
- umožnit pozitivní vzpomínky
- připustit bolest z rozchodu skupiny

Podpora, kterou může procesus poskytnout vedoucí skupiny:

- reflexe dění ve skupině
- vyhodnocení získaných zkušeností
- stručné shrnutí podstatných bodů
- otevřít výhledy do budoucnosti
- rozloučení
- poděkování

1/ Vrbková, Helena: Pravidla práce se třídou, in: časopis Prevence, říjen 2007, ročník 4, číslo 8, s. 10 – 11.

ve třídě a měli bychom také využít sílu rituálu. Společně s žáky si vytvoříme tzv. „časovou kapsu“, do které každý umístí dopis pro sebe s poselstvím či vzkazem do příštího školního roku. Rituál otevření „časové kapsy“ tedy navazuje na konec školního roku a žáci tak načerpají pozitivní postřehy pro fungování v dalším období. Pokud třída přechází na II. stupeň, je důležité, aby „časová kapsa“ byla předána novému třídnímu učiteli. Pokud se jedná o 9. ročník ZŠ, doporučujeme „časovou kapsu“ žákům předat na úplný závěr, např. při vysvědčení nebo při jiném loučení se třídou.

Velkým tématem pedagogiky základního školství je právě i přechod žáků na II. stupeň. Na konci 5. ročníku by se tomuto tématu měl učitel intenzivně věnovat (klidně i několik hodin). Mělo by se uzavřít dění jak v kolektivu, tak i v jednotlivcích. Žáci se libovolně rozdělí do skupin (jde o to, aby ve skupinách dětem bylo dobře a probíhalo tam vzájemné naladění). Ve skupinách měli možnost sepsat všechno, co je napadne na téma: po prázdninách půjdu do 6. třídy – naše těšení se a naše obavy.

Konkrétní příklad:

TĚŠENÍ SE :) ⊕	MŮJ PŘESTUP NA II. STUPĚŇ	OBAVY :) ⊖
<p>Nová třída (místnost)</p> <p>Nové předměty (vaření, F, Ch)</p> <p>Velké přestávky - návštěvy</p> <p>Učitelé</p> <p>Nové služby (zalit kytky)</p> <p>Místo divadla - KINO</p> <p>Rozdělení na TV (H + K)</p> <p>Možná noví žáci, přátelé</p> <p>Nový začátek, učení</p> <p>Lásky</p> <p>Odpoledky</p>	<p>Spojené těláky se staršími</p> <p>Těžké úkoly, učení, propadnutí</p> <p>Čtvrtletní písemky</p> <p>Odpoledky</p> <p>Trochu noví učitelé</p> <p>Dlouhé schody o patro výš</p> <p>Jiné známky - přísnější</p> <p>Nové předměty</p> <p>Možná noví žáci</p> <p>Dvouhodinová TV</p> <p>Dojde toaleták, ucpané WC</p> <p>Síkana od starších</p> <p>Budeme nejmladší - začínáme</p> <p>Přijdeme o naši paní TU</p> <p>Menší porce jídla</p> <p>Omezené kroužky</p>	

Děti se do aktivity většinou velmi ponoří, napadají je nejrůznější věci, důležité i zdánlivě nedůležité. Přítomné dospělé většina postřehů vůbec nenapadla. Velmi doporučujeme, aby se závěrečného setkání, před přestupem na II. stupeň, účastnili oba důležití pedagogové – stávající i budoucí třídní učitel, který je bude mít od 6. třídy. Oba se k jednotlivým bodům mohou vyjadřovat a dětem vše potřebné vysvětlovat. Děti ocení upřímnost a většinou mají mnoho doplňujících dotazů. Příklady jsou uvedeny na tabuli na předchozí straně.

Závěrečná reflexe: Žáci měli možnost vyzkoušet si různé způsoby práce (i ve skupinách) a objevit u sebe i navzájem, v čem jsou lidské vztahy důležité, co jim vyhovuje, jestli chtějí něco změnit. Klademe si otázky, na co se do nového školního roku těší, co jim uplynulý rok přinesl, co vzal, jak to chtějí propříště.

Vztahy, řešení konfliktů ve třídě – doporučená prevence:

- je důležité s dětmi komunikovat
- pro komunikaci si najít dostatek prostoru a času
- mít neustále na zřeteli pravidla nastavená na začátku
- v komunikaci využívat verbálních i neverbálních aktivit
- učit žáky o sobě přemýšlet a sdělovat si navzájem své potřeby
- učit je naslouchat druhým
- učit je mluvit za sebe
- komunikovat s druhým přímo z očí do očí
- v komunikaci být moderátorem, ne řešitelem nebo soudcem
- ritualizovat (dbát na začátky a konce)

Závěrečná aktivita – tzv. kufr: slouží k reflexi celého školního roku. Žáci jsou vyzváni, aby si zabalili do společného kufru jednu věc, kterou si chtějí do dalšího školního roku odnést. Někteří žáci si napsali dopis, jiní kreslili, někdo zabalil tabulku s převody jednotek, jiný nůžky atd. Je dobré, když třída vyzve i svého třídního učitele, aby i tento důležitý člen skupiny (třídy) do „kufru“ zabalili něco svého. Pro každou třídu je TU nedílnou součástí, a i když to někdy vztahově skřípe, je TU pro žáky důležitý/á. **Jako nejdůležitější vnímám - postupnými kroky vytvořit mezi třídním učitelem a třídou atmosféru vzájemné důvěry.**

PŘÍKLADY MOŽNÝCH AKTIVIT:²

Ladění kartami – vlci (umím o sobě přemýšlet a sdělovat druhým kdo jsem, v čem jsem „temným vlkem“, v čem jsem „laskavým vlkem“)

Ruka na rameno (oceňuji na tobě)

Koláče (vyjadřování pozitivní zpětné vazby druhým)

Výjimečnost moje (Já jsem výjimečný/á v ..... , při ....., když ....., protože ..... jsem to Já)

Výjimečnost třídy (uzavření a zabalení do kufru – Naše třída je výjimečná, v....., při ....., když ....., protože ..... To je naše třída)

2/ Jednotlivé pojmy byly vysvětleny při setkávání v rámci aktivity „Přístupy k vedení třídnických hodin“ (projekt MAP Karlovarsko II, MAP ORP Sokolov a ORP Kraslice).

Mgr. Martina Kekulová

Vystudovala PF UJEP v Ústí nad Labem, učitelství 1. stupně ZŠ a poté učila na ZŠ v Roudnici nad Labem. Po zkušenostech z jiných pracovních pozic mimo oblast školství se vrátila k oboru jako okresní metodička prevence v PPP Cheb, kde se začala věnovat práci s třídními kolektivy a absolvovala sebezkušenostní výcviky Komplexní výcvik prevence KVP D (250 hodin) a KVP II. (616 hodin). Vedení skupin dětí a dospělých se věnovala i jako vedoucí programů prevence v organizaci Život bez závislostí, pod vedením PhDr. Heleny Vrbkové. Od roku 2009 je členkou a posléze statutárním zástupcem organizace Společně k bezpečí, kde pracuje nadále jako lektorka pro přímou práci se žáky, třídami i pedagogy.

Zpracováno v rámci projektů:

MAP Karlovarsko II a MAP ORP Sokolov a ORP Kraslice II

Nositel projektů:

MAS Sokolovsko o.p.s.
Nám. Míru 230, 356 01 Březová
www.mas-sokolovsko.eu

Grafika a ilustrace:

Bc. Jakub Potěšil
E: bukaj.design@gmail.com